

نخستین همایش ملی اخلاق و عرفان در ادب فارسی

فقر عرفانی در رساله ی قشیریه و منطق الطیر

دکتر احمدرضا کیخای فرزانه

فاطمه رهدار

زهرا یوسفی

صدیقه میری

چکیده

فقر و درویشی یکی از مباحث مهمی است که همواره در عرفان مطرح بوده و یکی از شاخصه های مهم متصوفه به شمار می رفته است. فقر که در اعتقاد عرفا مرحله ای از مراحل و مقامات سلوک محسوب می گردید به معنای بی نیازی از خلق و نیازمندی به حق است. و در آیات متعددی از قرآن کریم به آن اشاره شده است و در روایات اسلامی نیز دارای جایگاه رفیعی می باشد. چنانکه پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «الْفَقْرُ فَخْرٌ وَ بِهٖ أُفْتَخِرُ». رساله ی قشیریه یکی از قدیمیترین و ارزنده ترین کتب عرفانی است و در این پژوهش به بررسی مفهوم فقر در عرفان با تکیه بر این کتاب ارزشمند پرداخته شده است. و با توجه به اینکه عطار از جمله شاعران عرفانی است که در آثار خود درباره ی فقر بسیار سخن گفته، در انجام تحقیق حاضر نگاهی نیز به مباحث عرفانی وی در این زمینه شده است. در زمینه فقر تحقیقاتی انجام شده است اما تاکنون پژوهشی با این موضوع صورت نگرفته است.

کلید واژه: عرفان، فقر، قشیریه، عطار

*^۱ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان/ a.keikha.farzaneh@iauzah.ac.ir

**^۱ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سیستان و بلوچستان/ H.rahdar86@gmail.com

***^۱ کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی/ H.rahdar86@gmail.com

****^۱ کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی/ H.rahdar86@gmail.com